

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 116 (2003)

Artikel: Societad Retorumantscha : Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun : rapport dal chauredactur per la perioda dals 1. da schaner 2002 fin ils 31 da december 2002
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-236850>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 15.04.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Societad Retorumantscha

Institut dal Dicziunari Rumantsch Grischun

Rapport dal charedactur per la perioda
dals 1. da schaner 2002 fin ils 31 da december 2002

1. Redacziun e publicaziun
  - 1.1. Redacziun
  - 1.2. Publicaziun
  - 1.3. Stab da redacziun
2. Infrastructura, lavurs internas
  - 2.1. Cartoteca maistra
    - 2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)
    - 2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments
  - 2.2. Biblioteca
    - 2.2.1. Biblioteca electronica
    - 2.2.2. Liar cudeschs
  - 2.3. Documentaziun
    - 2.3.1. Stadi da las bancas da datas
    - 2.3.2. Fototeca
    - 2.3.3. Bloc etimologic
    - 2.3.4. Nums propriis
    - 2.3.5. Nums locals ed etnics
    - 2.3.6. Puncts AIS.
    - 2.3.7. Funtaunas da dretg
    - 2.3.8. Flōra Helvetica
    - 2.3.9. Register dals incipits da las chanzuns rumantschas
  - 2.4. Lavurs redacziunalas da controlla
    - 2.4.1. Preparaziun da las stgatlats per la redacziun
    - 2.4.2. Controlla da citats
    - 2.4.3. Correcturas reciprocas dals manuscrits
  - 2.5. Impaginaziun dals fascichels
  - 2.6. Autras lavurs internas
    - 2.6.1. Spediziun dals fascichels
    - 2.6.2. Abunents dal DRG (31.12.1996–31.1.2003)
  - 2.7. Forzas auxiliaras
  - 2.8. Dicziunari ed EED
    - 2.8.1. Apparats e reparaturas
    - 2.8.2. Programs
    - 2.8.3. Programmaziun e tgira dal sistem
3. Lavurs externas
  - 3.1. Annalas 115 (2002)
    - 3.1.1. Impaginaziun
    - 3.1.2. Spediziun ed administraziun
    - 3.1.3. Bibliografia
  - 3.2. Restampas
  - 3.3. Cumissiun da nomenclatura
  - 3.4. Uniun Rumantsch Grischun
  - 3.5. Curatorium Vox Romanica
  - 3.6. Lectorats

4. Relaziuns publicas
  - 4.1. Visitas
  - 4.2. Infurmaziuns
  - 4.3. Congress, colloquis, occurrenz
  - 4.4. Exposiziun «Ed ussa»
  - 4.5. Assistenza ad examens
  - 4.6. Mediums
  - 4.7. Regals a la biblioteca
  - 4.8. Referats, publicaziuns
5. Instanzas
  - 5.1. Academia svizra per las ciencias morales e socialas (ASSMS)
  - 5.2. Cumissiun filologica dal DRG

1. Redacziun e publicaziun

1.1. Redacziun

stgatlàs	Chavazzins	Red.
310b	LUOTTADER – LUPETTAS	(Vi.)
312b	M – MA VI	(Gi.)
313b	MADRINA – MADÜR	(Wi.)
314b	MAGISTER – MAGL I	(To.)
315.1	MAGL II – MAGLIAPUSTETIAS	(Se.)
315.2	MAGLIAR – MAGLIUS	(Se.)
316	MAGLS – MAGUN	(Vi.)
317.1	MAGUNÀ – MAI I	(To.)
318	MAIL – MAIS IV	(Wi.)
319	MAISA – MAKROSCOP	(Gi.)
321	MALA – MALALV	(Gi.)

La redacziun da la letra L è terminada, e las emprimas 10 stgatlàs da la letra M èn era già sin maisa. La lavur progreda en in ritmus fitg cuntentaivel. Quel chatta dentant qua e là in fraim.

La dublaziun da la stgatlà 315 deriva da la necessitad da concentrar en in lieu il material da MAGLIAR cun ses blers derivats e cumposts, sparpagliads en las stgatlàs 314–316, per avair ina survista e pudair redegger tut ensemen.

La dublaziun da la stgatlà 317 è d'attribuir al fatg ch'il redactur respunsabel è sa sentì obligà da far ulteriurs excerpts per ses artitgel *mai* i 'mich, mir'. Per dar ina invista en ils problems concrets – problems savens characteristics per il material linguistic da la Cartoteca Maistra, cun ils quals ils redactors vegnan adina puspè cunfruntads – laschain nus suandar qua il rapport detaglià che Carli Tomaschett ha fatg per mauns dal chauredatur:

«En connex cun la redacziun digl artechel *mai* i 'mich, mir' ei stau da constatar fetg spert, ch'il material ella cartoteca meistra dil DRG era buca sufficientes. Ina emprema scarpida dil material ha dau il suandont maletg:

1. En vesta alla gronda varietad da fuormas eis ei avon maun relativ pauc material.

2. Igl ei vegniu excerptau stediamein las fuormas nunusitadas e buca enconuschentas pli dils singuls auturs, il diever normal dils medems auturs ei denton vegnius tralasciaus. Aschia eis ei p.ex. vegniu excerptau stediamein ils pronomes nunaccentuai el sursilvan vegl (p.ex. *el mi vesa*), denton strusch ils pronomes accentuai (p.ex. *el vesa mei*). L'optica dad excerptar descretta ha era schau mitschar beinenqual fuorma fallida ni fetg dubiusa viaden el material. En ina canzun ladina digl onn 1728 (DEC. 9, 23ss.) vegn il pronom nunaccentuai *am* p.ex. avon otg gadas. Ina suletta gada denton era la fuorma *om* (*vus om dschais*). Excerptau han ins denton ord quella canzun gest la fuorma *om* e

buc in soli *am*. *Om* ei en quei cass gie propi cun fetg gronda probabladad in sbagl da stampa.

3. Excerpts dil temps suenter 1900 eis ei vegniu fatg fetg paucs.

4. Scriver igl artechel cul material avon maun vess muntau da scriver partement *mai*, *mei*, *a mai*, *a me*, *a mi* etc. plitost in artechel dallas excepziuns e dil svaniu, denton mo a moda nunsufficienta in artechel dil normal e semantenu. Plinavon vess il material avon maun strusch lubiu da veser empau pli clar las relaziuns ed il svilup cumpliau e fetg complex dils pronomi *mei*, *am* etc. els idioms romontschs ils davos tschiens onns (cu ha l'Engiadina Bassa p.ex. midau digl accusativ *mai* agl accusativ preposiziunal *a mai*? Plirs auturs drovan pil medem cass differentas fuormas, p.ex. acc. *mai* sper *a mai*).

En vesta als fatgs numnai ha il redactur fatg tschiens excerpts dils pronomi accentuai e nunaccentuai dalla emprema persuna singular pils casus accusativ e dativ ed augmentau il material per tschun gadas. Ils pronomi digl accusativ e dil dativ han stuiu vegnir redigi ensemen, cun quei ch'ins sa buca sparter pli ils pronomi nunaccentuai partenent lur origin. Plinavon eis ei era vegniu surpriu stedi tiels pronomi accentuai fuormas digl accusativ pil dativ (p.ex. Eb. dativ *a mai*, Eo. temps vegl dativ *a mi*, Eo. temps niev dativ *a me*) respectivamein il cuntrari fuormas dil dativ pigl accusativ (Muntogna accusativ *mei*). Las influenzas viceversa dils dus casus dativ ed accusativ ein talme in grondas, ch'ei ha fatg grond senn da tener ensemen il material era partenent ils pronomi accentuai e da buca far dus artechels etimologics, in culs resultats dil latin *MĒ* (acc.) ed in culs resultats dil latin *MIHI*, *mī*. Ins considereschi il fatg ch'ins vess en gliez cass stuiu tractar il dativ dall'Eb. egl artechel digl accusativ *mai*, *mei*. Egl artechel dil dativ *mei*, *mi* fuss l'Eb. denton buca stada representada.

Sco consequenza dils fatgs numnai ha igl artechel *mai* i survegniu ina pulita dimensiun. La giustificaziun dil redactur persunter ei la suandonta:

- Egl artechel *mai* i ha stuiu vegnir redigi in pronom en dus casus che partan oriundamein pigl entir intschess romontsch da differentas fuormas latinas.
- Plinavon han ils idioms romontschs produciu ina gronda varietad da fuormas.
- Las influenzas viceversa ein fetg grondas.
- Il svilup dallas differentas fuormas als resultats dad oz ei per part fetg cumpliaus.
- Per saver documentar quei svilup cumpliau e las numerusas influenzas viceversa e las substituziuns dallas fuormas dil dativ e digl accusativ, ha ei stuiu vegnir citau bia material ord la litteratura veglia.
- Igl artechel redigi porta el detagl dabia aspects buca perscrutai a moda profunda tochen ussa, aschia ch'il redactur ha buca semplamein saviu renviar sin litteratura existenta.»

Uschè lunsch las observaziuns accuratas e persvadentas da Carli Tomaschett.

1.2. Publicaziun

La stad avain nus publicgà il fascichel dubel 145/146 cun ils chavazzins *limitaziun-local* II. Els occupan las paginas 257–384 dal volum II. Il december avain nus tramess als abunents il segund fascichel dubel che cuntegna ils carnets 147/148 cun ils chavazzins *local II-lumbard*. Els èn da chattar sin las paginas 385–512 dal volum II. Cun quai è ina buna mesadad dal volum II emplenì. Ils chavazzins che restan da la letra L, q. v. d. *lumbard-lyzeum* (stgatlàs 309b–312a), vegnan ad occupar ca. 85 paginas e terminar approximadamain sin las paginas 595–600.

Il sistem da trametter ils fascichels en folia transparenta n'è betg sa cumprovà. Gia la segunda spediziun ha chaschunà reclamaziuns, uschia che nus als tramettain puspè en cuverta dira.

1.3. Stab da redacziun

Il stab da redacziun ha pudì vegnir amplifitgà quest onn da 7,0 sin 7,3 plazzas da lavur grazia a l'augment da la piazza da la documentalista Anna-Maria Genelin da 50 sin 100% ch'è vegnì concedì generusamain da l'Academia svizra per las scienziass moralas e socialas (ASSMS) sin l'emprim da fanadur 2002. Percunter ha Claudio Vincenz reduci ses pensum da lavur per 20% dapi l'emprim da schaner. Actualmain lavuran 9 persunas cun piazza permanenta en la redacziun: Felix Giger, charedactur 100%, Carli Tomaschett, redactur 100%, Claudio Vincenz, redactur 80%, Marga Annatina Secchi, redactura 80%, Kuno Widmer, redactur 100%, Juliana Tschuor, documentalista 70%, Anna-Maria Genelin, documentalista 50% (fin ils 30 da zercladur), 100% (a partir da l'emprim da fenadur), Brida Sac-Arquisch, assistenta da redacziun 80%, Alexa Pelican-Arquisch, assistenta da redacziun 20%.

Ultra da quai èn stadas engaschadas pliras persunas en funcziun auxiliara (guarda alinea 2.7). La summa da las uras prestadas dal persunal auxiliar correspunda a 67% d'ina piazza cumplaina.

La SRR ha concedì in congedi na pajà da dus mains (matg–zercladur) a nossa documentalista Anna-Maria Genelin, per ch'ella possi sa preparar per ses examens da maturitad ch'ella ha terminà cun success.

2. Infrastructura, lavurs internas

2.1. Cartoteca maistra

2.1.1. Excerpts per la cartoteca maistra (electronica)

L'onn 1998 avain nus decidì da desister per insaquants onns da far novs excerpts. Malgrà questa decisiun èsi indispensabel d'excerpar tschertas ovras. Nus avain fatg ca. 2000 cedels da las ovras suandantas: Atlas linguistic dolo-mitan (1132 cedels dal material rumantsch); PERRET, Val Tuoi (285 cedels terminologia da las flurs); GIGER, Utschals (305 cedels dalla terminologia sur-silvana); CONDRAU, Spisas (105 cedels). Quest material è gia deponì per la gronda part, ma na registrà en la Cartoteca maistra electronica (CME). Ultra

da quai avain nus laschè excerpà aunc ina giada tut las superstiziuns publicadas en la Crestomazia da C. DECURTINS; Igl pled da Brauegn; l'ovra da HUONDER, Dis. e las respostas rumantschas per l'ASV. Questas lavurs èn aunc en cursa, q. v. d. il material sto vegnir controllà d'in redactur avant da vegnir stampà ed integrà en la CME.

2.1.2. Register dals chavazzins e renviaments

Quest register electronic pretenda ina tgira permanenta. Mintga stgatla che vegn redigida e mintga fascichel che cumpara cumporta midadas en la structura lexematica, agiuntas da renviaments e spezialmain l'aggiunta da volum e pagina tar mintga chavazzin e renviament. L'assistenta da redacziun Alexa Pelican-Arquisch ha impundì 74 uras per endatar las midadas ed agiuntas dals fascichels dubels 143/144, 145/146 e 147/148.

En il decurs da la lavur da redacziun sa mussi adina puspè ch'ina gronda part da las furmas dialectalas e litteraras na figureschan betg sco renviament en lur lieu alfabetic. L'aschunta da questas furmas ha augmentà il register electronic dals chavazzins e renviaments per 1070 unitads da 155'657 sin 156'727 endataziuns.

2.2. Biblioteca

2.2.1. Biblioteca electronica

Il catalog electronic da nossa biblioteca è creschì quest onn per 1034 titels, da 22'810 sin 23'844.

L'eliminaziun da las numerosas inconsequenzas en la registraziun dal material vegl è in pensum che vegn ad occupar la bibliotecara er ils proxims onns.

2.2.2. Liar cudeschs

Chalenders, periodics e collecziuns vegnan liads regularmain. Cun ina tscherza regularitad sa tracti er da laschar reliar cudeschs che nus duvrain fitg savens e che crodan tgunsch or da las cuvertas. Grazia a questas revisiuns che nun èn adina bunmartgà po nossa biblioteca da lavur vegnir mantegnida en bun stadi.

2.2.3. Regals a la biblioteca

Guarda sut alinea 4.7.

2.3. Documentaziun

2.3.1. Stadi da las bancas da datas

Datotecas	Datas 31.12.00	Datas 31.12.01	Datas 31.12.02
1. Cartoteca maistra			
1.1. Chavazzins e renviaments	154654	155657	156727
1.2. Excerpts (CME)	35576	39811	39811

2. Biblioteca	20416	22810	23844
2.1. Register dals auturs	17287	19657	20653
2.2. Register scursanidas da litteratura	3129	3153	3191
2.3. Register dals manuscrits	–	–	–
3. Register da materias	3771	5124	6006
4. Fototeca	12232	17302	20090
4.1. Derichsweiler	1635	1640	1640
4.2. Meisser	34	3830	4124
4.3. DRG	4152	5211	5370
4.4. Chasa purila	6315	6611	6613
4.5. Autras	96	10	2189
4.6. Dissegns da Bösch			154
5. Adressas (abunents, corresp. etc.)	2684	2728	2784
6. Indices toms			
6.1. Etimons 1–10	1791	13989	13989
6.2. Materias 1–10	4517	24824	24824
6.3. Fonetica 9–10	2913	2913	2913
6.4. Morfologia 9–10	943	943	943
6.5. Sintaxa 9–10	1904	1904	1904
6.6. Furmaziun dals plects 9–10	430	430	430
6.7. Prefixs 1–10	522	1755	1755
6.8. Suffixs 1–10	2546	13441	13441
6.9. Lexicologia 9–10	2266	2266	2266
6.10. Caracteristicas 9–10	1533	1533	1533
6.11. Illustraziuns 1–11	79	666	719
6.12. Definiziuns tudestgas 1–10	83209	75933	75933
6.13. Sinonims e renviaments	473	926	2299
7. Scursanidas			
7.1. Scursanidas generalas	651	651	657
7.2. Scursanidas lieus	148	148	166
7.3. Scursanidas problematicas	129	136	139
7.4. Scursanidas e survista biblas	81	81	81
7.5. Survista periodicas (annadas)	1427	1427	1473
7.6. Cronologia voc. rum. (mascra)	0	0	0
7.7. Register translaziuns	121	125	128
7.8. Register carnets OSL	207	207	207
7.9. Tabellas da suffixs	148	148	151
7.10. Alfabet grec (mascra)	0	0	0
7.11. Segns fonetics (mascras)	0	0	0
7.12. Sinopsas ovras Muoth, Castelberg	134	134	134
7.13. Reglas da redacziun		4	4
7.14. Funtaunas da dret			71

8. Flora			
8.1. Flora DRG (redigì)	910	1035	1076
8.2. Flora Planta (questiunari)	2389	2389	2389
8.3. Flora Helvetica			3182
9. Questiunari fundamental			
9.1. Dumondas	1650	13806	13806
9.2. Respostas			6737
10. Bloc etimologic			
10.1. Lemmas		27977	28062
10.2. Excerpts			3948
11. Register da las chanz. rum. (incipit)			2491
12. Nums			
12.1. Nums propriis			2593
12.2. Nums locals ed etnics			3314
13. Puncts AIS.			407
14. Dumondas ASV.			151

2.3.2. Fototeca

L'endataziun da las fotografias è vegnida cuntinuada er quest onn da dunna Mina Clavuot. La fototeca cuntegna ussa 20'090 fotografias. Ella ha terminà da digitalisar las fotografias «Meisser», quellas or dals differents albums ed ordinaturs che sa chattan en l'Institut, ils dissegns da P. Bösch per l'AIS. e cumenzà cun la digitalisaziun da fotografias da buna qualitad, cuntegnidas en ils cudeschs da nossa biblioteca.

2.3.3. Bloc etimologic

Il material endatà ed excerptà basegna anc ina controlla davart da la redacziun.

2.3.4. Nums propriis

La banca da datas cuntegna actualmain 2593 nums excerptads or da las ovras suandantas: Dicz. ladin DR. (293 nums), Dicz. ladin RD. (231 nums), Voc. sursilv. RD. 2001 (624 nums), Voc. Surm. (117 nums), Voc. sutsilv. (92 nums), Prenoms in Svizra (1235 nums).

2.3.5. Nums locals ed etnics

Questa banca da datas cuntegna actualmain 3314 endataziuns or dals vocabularis pratics suramenziunads.

2.3.6. Puncts AIS.

Questa banca da datas avain nus creà per facilitar la lavur da redacziun. Ella cuntegna tut ils puncts da l'AIS. cun l'indicaziun dal numer, da la localitad,

dal circol (GR) resp. district (TI) resp. provincia (I), dal chantun (GR, TI) resp. da la regiun (I) e da la diocesa.

2.3.7. *Funtaunas da dretg*

Questa banca da datas cuntegna las indicaziuns bibliograficas da las funtaunas da dretg, citadas en il DRG, l'infurmaziun davart la moda da citar («übers. nach» etc.) ed il mussament sin in eventual original tudestg (cun l'indicaziun da la sigla da nossa biblioteca). Grazia a questa banca avain nus ina buna survista da las differentas ediziuns da las singulas funtaunas.

2.3.8. *Flora Helvetica*

Nus avain endatà il sistem terminologic (latin, tudestg) da l'ovra da K. LAUBER, *Flora Helvetica* sco referenza per la terminologia rumantscha, p. ex. per la terminologia da PERRET, *Flora da la Val Tuoi*.

2.3.9. *Register dals incipits da las chanzuns rumantschas*

Dals 8300 incipits èn endatadas 2491 unitads (A-D). Questa lavur vegn continuada l'onn che vegn.

2.4. *Lavurs redacziunalas da controlla*

2.4.1. *Preparaziun da las stgatl as per la redacziun*

Dapi il schaner 2000 s'occupa la documentalista Anna-Maria Genelin da questa lavur. Ella ha preparà las stgatl as 318 *mail-mais* V e 320 *mal*. Dals 19 d'avust fin als 4 d'october ha nossa anteriura documentalista, Ingrid Alexandre, gidà ella a far questas preparativas; ella ha preparà las stgatl as 321 *mala-malalv* e 322 *malam* I-malbeà.

2.4.2. *Controlla da citats*

Brida Sac-Arquisch ha controllà ils ms. *lung-lupettas* (Vi. 310), *luxemburgais-lyzeum* (Gi. 312a), *m-maa* (Gi. 312b), *maah-madüramaing* (Wi. 313), *madüranza-magl* I (To. 314), *magl* II-magliapustetias (Se. 315.1), *magls-magun* (Vi. 316), *magunà-mai* I (To. 317). Ella ha impundì per questa lavur 308 uras.

2.4.3. *Correcturas reciprocas dals manuscrits*

Per questas correcturas han duvrà il chauredactur 165 uras, Carli Tomaschett 250 uras, Claudio Vincenz 219 uras, Marga Annatina Secchi 184 uras e Kuno Widmer 222 uras.

2.5. *Impaginaziun dals fascichels*

L'impaginaziun e formataziun dals fascichels dubels 145/146 (paginas 257-384) e 147/148 (paginas 385-512) fin al «bun per la stampa» han las assistentas da redacziun fatg en il spazi dad 96 uras da lavur.

2.6. Autras lavurs internas

2.6.1. Spediziun dals fascichels

La spediziun dals fascichels dubels 145/146 e 147/148 e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

2.6.2. Abunents dal DRG (31.12.1996–31.1.2003)

Onn	Nr. da l'ultim fasc.	Fasc. cun quint			Toms cun quint	Total cun quint	Fasc. e toms gratuits			Total abunents
		int.	ext.	total			stgomi	gratuit	total	
1996	127	400	118	518	11	529	15	35	50	579
1997	129	410	131	541	13	554	13	33	46	600
1998	133	396	142	538	15	553	12	34	46	599
1999	137	385	138	523	17	540	12	35	47	587
2000	140	376	140	516	19	535	12	34	46	581
2001	141/142	374	140	514	18	532	12	34	46	578
2002	147/148	367	134	501	21	522	12	34	46	568

Partenent il dumber d'abunents dal DRG sentin nus fermamain che nus esan amez ina midada da generaziun. Ils abunents da l'entschatta dal DRG (l'emprim fascichel è cumparì l'onn 1939) han ussa blers cuntanschì ina vegliadetgna tanter 70 e 90 onns. Bliers dattan perquai giu ussa l'abunament. Ils onns 1996 enfin la fin da schaner 2003 è quai stà 121 persunas. Da quellas han 25 intermedià sezzas in nov abunent. Dals 96 abunaments visads restants avain nus pudì remplazzar 85 cun novs abunents. Dapi l'onn 1996 avain nus pia pers 121 abunents ed acquistà 110 novs. Il dumber d'abunents effectiv è pia sa sminuì quels onns per 11. I sa tracta qua d'abunents che nus avain pers en l'exteriur. Fascichels e volums d'abunents da l'interiur cumprain nus enavos per in predsch relativamain bass ed als vendain enavant per il medem pretsch plus in supplement per las spensas ed ils custs da laschar reveder e liar toms en mal stadi e na liads.

2.7. Forzas auxiliaras

Dunna Mina Clavuot ha lavorà dal schaner al december dus dis l'emna vi da la digitalisaziun da nossas fotografias, en tut 522 uras. Per ils detagls da sia lavur guarda sura alinea 2.3.2.

Il student Andi Brunner ha lavorà dal schaner al december in di l'emna, en tut 380 uras. El ha terminà l'endataziun dal register da las Annalas 1–100, digitalisà ina part dals dissegns da P. BÖSCH per la fototeca, copià il register da plets da l'ovra HUONDER, Dis., excerptà las colonnas da plets da la gasettina Pro Bravuogn, las reglas purilas e superstiziuns or da la Crestomazia da C. DECURTINS e cumenzà l'endataziun dals incipits da las chanzuns rumantschas (stgatlàs A–C) e la lavur vi dals indices per il volum 11. Ultra da quai ha el

deponì pliras uras material da cedels en la CM e fatg differentas pitschnas lavurs da revisiun (nova etichettaziun da las mappas Retschertga da la chasa purila, register dals nums da las vischnancas grischunas etc.).

Dals 1–12 da fanadur ha la studenta Mazzina Rauch endatà las furmas ladinas or da l'ALD, ils puncts da l'AIS. ed ils numers 1–1600 da la Flora Helvetica (82 uras).

Dals 15 da fanadur fin als 9 d'avust e l'emna dals 7–11 d'october ha la studenta Barbara Hauenstein lavurà 211 uras. Ella ha terminà l'endataziun da la Flora Helvetica (ils numers 1601–3000), cumenzà e terminà l'endataziun dals prenums rumantschs or dal cudesch «Prenoms in Svizra» e da la terminologia botanica da PERRET, Flora da la Val Tuoi. Sper questa occupaziun ha ella anc fatg tschertas lavurs da revisiun (far plaz en las stgatlav plainas da la CM e scriver etichettas novas etc.).

Dals 19 d'avust fin als 4 d'october ha Ingrid Alexandre preparà las stgatlav 321 *mala-malalv* e 322 *malam 1-malbeà* per la redacziun (224 uras).

2.8. Dicziunari ed EED

2.8.1. Apparats e reparaturas

Il plan da remplazzar nos server ch'è en funcziun dapi il 1996 n'ha betg pudì vegnir realisà, per motiv che nos programmader, Joel Giger, n'ha betg chattà il temp liber necessari per far questa lavur empau pretensiusa e cumplitgada. Nus n'avain er betg survegnì il sustegniment finanziel basegnaivel d'ordaifer. Sulettamain la Ems SA (dr. Chr. Blocher) ans ha dà ils 5000.– frs. che nus avain dumandà. La Banca chantunala ed il Chantun Grischun han refusà d'ans sustegnair.

Quest onn avain nus cumprà in PowerMac 8200 d'ocasiun (fr. 500.–), 4x32 MB memoria da lavur per il server (frs. 356.–), 1 Switch Netgear FS 726 GE (frs. 1429.–) incl. 2 moduls GB/Ethernet AG 711 T (frs. 1198.–).

Ils mais d'october e november avain nus gì per l'emprima giada dapi l'instalaziun da noss computers in virus sin il server. Quel avaiva cumenzà a sa derasar er sin las staziuns da lavur. Per ventira ha el chaschunà sulettamain disturbis en il funcziunament dal server ed en il process da lavur, ma naginas perditas da datas.

2.8.2. Programs

Nus avain cumprà in program actual per la sviluppaaziun da bancas da datas FileMaker Pro Developer 5.5 (frs. 1015.–).

2.8.3. Programmaziun e tgira dal sistem

Joel Giger ha impundì 185 uras per programmar ed optimar nossas bancas da datas, tgirar il sistem, la rait da communicaziun electronica e nossa pagina d'internet.

3. *Lavurs externas*

3.1. *Annalas 115 (2002)*

3.1.1. *Impaginaziun*

Brida Sac-Arquisch ed Alexa Pelican-Arquisch han copià ed impaginà las 360 paginas en il spazi da 198 uras.

3.1.2. *Spediziun ed administraziun*

La spediziun e la controlla dals pajaments èn vegnidas fatgas da nossas assistentas da redacziun.

3.1.3. *Bibliografia*

Juliana Tschuor ha cumpilà la bibliografia rumantscha per las Annalas 115 (2002).

3.2. *Restampas*

L'idea oriunda è stada da restampar quatter monografias linguisticas per adiever da la redacziun dal DRG (JOSEF HUONDER, *Der Vokalismus der Mundart von Disentis*. Erlangen 1900; JOHANN LUZI, *Lautlehre der subselvischen Dialekte*. Erlangen 1904; C. MARTIN LUTTA, *Der Dialekt von Bergün und seine Stellung innerhalb der rätoromanischen Mundarten Graubündens*. Halle 1923; ANDREA SCHORTA, *Lautlehre der Mundart von Müstair*. Paris, Zürich, Leipzig 1938; mira rapport per 2001, Ann. 2002, p. 322s.). – La finala avain nus era envidà interessents d'ordaifer a la subscripziun. Ils resultats èn stads mudests: ca. 40 empustaziuns per LUTTA, Bergün, ca. la mesadad per tshels trais titels. Sin quai avain nus decidì da restampar sulettamain la dissertaziun da LUTTA (ediziun da 70 exemplars; spediziun l'entschatta december 2002).

3.3. *Cumissiun da nomenclatura*

Carli Tomaschett e Kuno Widmer èn stads occupads sco commembers da la Cumissiun da nomenclatura dal chantun Grischun 14 resp. 4 uras cun lavurs da controlla vi da glistas da nums locals ed auters pensums.

3.4. *Uniun Rumantsch Grischun*

Per il lectorat e las correcturas dal cudesch «Flurs», tramess en stampa l'entschatta da december, han Felix Giger, Marga Annatina Secchi e Kuno Widmer impundì 220 uras. Las lavurs d'impaginaziun ha Felix Giger fatg, sco per ils ulteriurs cudeschs da l'URG, en ses temp liber.

3.5. *Curatorium Vox Romanica*

L'Institut dal DRG è ex officio commember dal Curatorium Vox Romanica. Sco cassier ha Felix Giger prendì part a duas radunanzas ed impundì ultra da quai 11 uras da lavur.

3.6. *Lectorats*

Carli Tomaschett ha cuntinuà cun il lectorat dal «Cumpendi d'istorgia grischuna» dad A. Collenberg (24 uras).

Per il lectorat dals cudeschs en rumantsch grischun guarda sura alinea 3.4.

4. *Relaziuns publicas*

4.1. *Visitas*

Ils 23 da schaner preschenta Claudio Vincenz nos institut a Gian-Peder Gregori e Claudia Foppa ch'èn arrivads cun ina classa dal seminari superiur.

Ils 4 da favrer ans visita Mevina Puorger cun 13 student(a)s dal curs da lingua a l'universidad da Turitg.

Ils 4 da mars avain nus gì en l'institut dal DRG ina radunanza d'infurmaziun ensemen cun l'Uniun per la perscrutaziun da la cultura grischuna ed il departement d'educaziun. Preschents a questa reuniun èn stads: Claudio Lardi, schef dal departement d'educaziun, Silvio Jörg, Flurin Caviezel, Georg Jäger, Hans Hatz, Cristian Collenberg e Felix Giger.

Ils 15 da mars ans visita sgr. Rest Gieri Tschuor (il bab da nossa documentalista Juliana Tschuor) cun ina gruppa da 10 persunas da Rueun.

Ils 11 d'avrigl ans visita Werner Carigiet cun quatter scolasts da franzos da l'Argovia.

Ils 10 da matg preschenta il charedatur nos institut a dna. Gabi Schneider, directura da la Biblioteca chantunala.

4.2. *Infurmaziuns*

Infurmaziuns a bucca ed en scrit avain nus dà a 174 persunas ed instituziuns impundend per quai 314 uras da lavur.

4.3. *Congress, colloquis, occurrenz*

Il charedatur ha participà a las occurrenz suandantas:

- ils 24 da zercladur a la «Baderleda» dal Forum Engiadina cun il tema «An-siedlung von Forschungsstätten in Graubünden. Perspektiven und Chancen» a San Murezzan.
- ils 5 da november al colloqui «Expo.02 und nationaler Zusammenhalt», organisà dal Forum Helveticum a Berna.
- ils 11 da november a la dieta «Viersprachig, mehrsprachig, vielsprachig», organisà da l'ASSMS a Bienna.
- ils 27/28 da november al colloqui «Kulturelle Diversität im Alpenraum», organisà da l'ASSMS a Thun.

Ina part da la squadra da redacziun (Felix Giger, Carli Tomaschett, Marga Secchi ed Anna-Maria Genelin) è stada dals 25–28 da settember al «Colloquium retoromanistich» a San Martin de Tor en Val Badia.

4.4. *Exposiziun «Ed ussa»*

Ils 5–6 d'avrigl han la LR, il Center da cultura e management (CCM) e la Giuventetgna Rumantscha (GiuRu) organisà a Cuir a dus dis d'infurmaziun, nua ch'ils meds da massa rumantschs, las instituziuns da lungatg e cultura e differentas scolas medias èn stadas da la partida. En quest connex ha la GiuRu edì ensemèn cun il CCM ina brochura intitulada «Ed ussa» che sa fatschenta cun la dumonda, nua, cura e co ch'il rumantsch vegn applitgà en la scolaziun professiunala e pli tard en l'activitad professiunala. Er il DRG ha preschentà sias plazzas ed ils profils da scolaziun necessaris per ina activitad en nos institut. Per ils dus dis da l'exposiziun ha Marga Annatina Secchi creà en collavuraziun cun Peter Haas quatter tavlas d'infurmaziun davart il DRG. En tut avain nus impundì 50 uras da lavur per questa occurrenza. Il success è stà cuntentaivel: ca. 500 giuvenils da l'entir territori rumantsch han frequentà l'exposiziun.

4.5. *Assistenza ad examens*

Marga Annatina Secchi è stada era quest onn experta als examens finals da franzos al Seminari da magisters ed als examens finals da rumantsch a la Scola da dunnas. Quests examens han gì lieu ils 13 ed ils 20 da zercladur.

4.6. *Mediums*

Claudio Vincenz ha preschentà ils fascichels 143/144 en LQ. 2002, 44, 15 sut il titel «*Far ligiongias ei in cunst*» ed ils fascichels 147/148 en LQ. 2002, 252, 2 sut il titel «*Il luf-reits, fallas, nums e proverbis*».

Gion Gaudenz ha preschentà ils fascichels 145/146 en LQ. 2002, 126, 18 sut il titel «*La lingua ans porta di per di surpraisas*».

Marga Annatina Secchi ha discurrì en il «Forum» dal Radio Rumantsch dals 5 da mars (redacziun Daniela Cavelti) sur da la redacziun da ses lung artitgel *liangia* (fascichels 143/144).

4.7. *Regals a la biblioteca*

Nus retschavain mintg'onn ina gronda quantitad da cudeschs, brochuras, artitgels (separats) etc. dals auturs sezs u dad auters donaturs. Quest material integrain nus sa chapescha en nossa biblioteca, sch'i na sa tracta betg da dublettas e triplettas. Quellas dain nus vinavant a student(a)s u ad autras persunas interessadas. Quest onn avain nus retschavì 380 exemplars.

4.8. *Referats, publicaziuns*

Felix Giger:

– *Bündnerromanische Literatur im 16. Jahrhundert.* Referat a la Scola auta populara dal chantun Turitg, ils 21 da favrer.

- *Il Dicziunari Rumantsch Grischun*. Preschentaziun en il rom da la «Baderleda» dal Forum Engadin cun il tema «Ansiedlung von Forschungsstätten in Graubünden. Perspektiven und Chancen», ils 24 da zercladur a San Murezzan.

Carli Tomaschett:

- *Il DRG – bia dapli che mo in vocabulari!* Referat per l'Uniun romontscha da Sargans e contuorn, ils 10 da mars en l'hotel Sandi a Bogn Ragaz.

Claudio Vincenz:

- *250avel di da naschientscha da P. Placi a Spescha (1752-1833)*. – Scuvverta d'ina inscripziun en baselgia la parochiala da Trun (7 da december 2002). Curta undrientscha.

5. Instanzas

5.1. *Academia svizra per las ciencias morales e socialas (ASSMS)*

L'ASSMS cun sia Cumissiun per ils vocabularis naziunals sut la presidenza da prof. dr. Roland Ris è fitg bainvulenta vers il DRG. Er quest onn, sco tuts ils onns dapi il 1996, cur che la finanziaziun dals vocabularis naziunals è passada dal FN a l'Academia, avain nus retschavì tut ils daners che nus avain giavischà senza la minima reducziun, uschia che la dotaziun dal post da documentaziun ha pudì vegnir auzada da 120% sin 170% (Juliana Tschuor 70%, Anna-Maria Genelin 50% fin ils 30 da zercladur, 100% davent da l'emprim da fanadur 2002). Nus essan fitg engraziaivels a l'ASSMS per quest tractament talmain bainvulent.

5.2. *Cumissiun filologica dal DRG*

La Cumissiun filologica ha salvà sia l'24avla sesida la sonda, ils 16 da favrer 2002, en ils biros dal DRG.

La redacziun engrazia per la lavur che la cumissiun, furmada da prof. dr. Georges Darms, president, dr. Jachen Curdin Arquint, prof. dr. Alexi Decurtins, dr. Hans-Peter Ehrliholzer, dr. Matthias Grünert, dr. Gunhild Hoyer e prof. dr. Hans Stricker, ha prestà er quest onn.

Cuira, ils 31 da december 2002

Institut dal DRG
*Felix Giger, Carli Tomaschett,
 Claudio Vincenz, Marga Annatina Secchi,
 Kuno Widmer, Anna-Maria Genelin,
 Juliana Tschuor, Brida Sac-Arquisch,
 Alexa Pelican-Arquisch*

